

Ieromonah
SAVATIE BAȘTOVOI

DUMNEZEU povestit pe înțelesul unei femei

Coperta: Ierom. Savatie Baștovoii

Foto coperta 1: Natalia Mitereva

© Ierom. Savatie Baștovoii

© Editura Cathisma, pentru prezenta ediție, București, 2017

ISBN 978-606-8272-24-5

Descrierea CIP poate fi consultată la
Biblioteca Națională a României



CATHISMA

44.

Avioanele s-au inventat nu ca să te aducă mai aproape, ci ca să te ducă mai departe.

Becurile ți-au dăruit mai multă noapte, dar ți-au furat zorii.

Munca pe care ți-ai dorit-o pentru a-ți plăti un metru de libertate te-a dus la mii de kilometri depărtare.

Iubirea pe care ai făgăduit-o e uitată demult și vântul rece de toamnă suflă peste un suflet plin de griji.

Dacă am fi copii am putea adormi într-un nor.

Am putea cădea de pe o stea înaltă în câmpul plin de flori.

Am veni în zbor unul către altul pe strigătul unei căprioare speriate care tocmai a sărit dintre copaci în timp ce noi Îl căutam pe Dumnezeu cu privirea.

Cuprins

1. Cum Îl văd copiii pe Dumnezeu?	9
2. De ce ar <i>plînge</i> astăzi Dumnezeu?	12
3. De ce îngăduie Dumnezeu suferința?	13
4. De ce trebuie să existe smerenia?	16
5. De ce există păcatul?	18
6. Cine hotărăște că un păcat a fost iertat?	21
7. Bărbații și femeile văd păcatul diferit?	24
8. De ce Biserica nu acceptă femeile preot?	30
9. E necesar să știi cînd și cum să te rogi sau poți să te rogi cum îți vine?	35
10. Este rugăciunea mamei pentru copilul său mai puternică decît orice?	38
11. Dumnezeu vorbește prin oamenii obișnuiți?	39
12. Ce zice Dumnezeu de milostenie și pomană?	41
13. E păcat să pun rufe la spălat duminica și în zile de sărbătoare?	46
14. De ce trebuie să mă spovedesc la un preot și nu o pot face direct lui Dumnezeu?	50

15. De ce a creat Dumnezeu florile?	54
16. Dacă Dumnezeu ne iubește atît de mult, de ce Îi place să ne vadă în genunchi?	57
17. Care este misiunea Bisericii între mine și Dumnezeu? ...	61
18. De ce unii oameni se nasc frumoși fizic, iar alții urîți? E păcat să-ți faci operații de înfrumusețare?	63
19. Cînd plăcerea devine păcat?	66
20. Diavolul există? Ce sînt vrăjile, blestemele, legările și dezlegările de care se teme atîta lume?	69
21. Dumnezeu este tatăl naturii, de ce nu o oprește în situații de calamități, cînd ajung să moară oameni?	77
22. De ce îngăduie Dumnezeu închisorile și pedepsele pe care le aplică oamenii asupra altor oameni?	80
23. De ce preoții poartă straie negre?	86
24. De ce e în firea omului să vrea mereu ceea ce nu are și să se compare cu alții? Cum se manifestă invidia la bărbați și cum se manifestă la femei?	90
25. De ce în Biblie șirurile genealogice conțin doar nume de bărbați? Nu este aceasta o nesocotire a femeii?	94
26. E bine să credem în zodii? Cum se explică apariția stelei la Nașterea lui Iisus?	97
27. Moștenim sau nu păcatul lui Adam?	101
28. Dacă există destin, care parte din viața noastră este deja gîndită?	104
29. Ce a scris Iisus pe nisip?	110
30. Cum e Împărăția Domnului?	113

31. Dumnezeu Se arată?	114
32. Dumnezeu vrea să I se pună întrebări?	117
33. Faptul că după 2000 de ani de creștinism lumea nu s-a schimbat poate fi considerat ca un eșec al lui Dumnezeu? ..	119
ÎNSEMNĂRI DESPRE LUMINĂ ȘI LUCRURI	123

DUMNEZEU povestit pe înțelesul unei femei

TITLUL acestei cărți va intriga pe mulți, așa cum i-a intrigat pe majoritatea celor care au văzut cartea înainte să apară. De ce pe înțelesul unei femei și nu pe înțelesul tuturor? Oare Dumnezeu e diferit pentru femei și pentru bărbați? Dumnezeu e același. Iar titlul nu are nimic provocator în sine, ci redă o realitate cât se poate de simplă: cartea se cheamă *Dumnezeu povestit pe înțelesul unei femei* deoarece cuprinde răspunsurile mele despre Dumnezeu oferite unei femei concrete, jurnalista Doina Popa de la *Vip Magazin*.

Intenția inițială a Doinei a fost să înregistreze tot ce vorbesc eu vreme de o zi pentru a face o carte, ceva de genul *O zi cu S.B.* Această idee i-a venit după ce a realizat un amplu interviu cu mine pentru revista de bord a unei companii aeriene. Deoarece eu nu sînt un tip oral și nu consider că tot ce vorbesc pe parcursul unei zile constituie ceva vrednic de pus într-o carte, i-am propus să gîndească 33 de întrebări la care eu să

răspund atunci când voi avea timp. Ca întrebările să nu se dilueze, i-am dat îndată și titlul viitoarei cărți: *Dumnezeu povestit pe înțelesul unei femei*. Unele întrebări au fost schimbate cu locul, altele au fost scoase și înlocuite pe parcursul scrierii. În acest fel, pot spune cu toată răspunderea că ceea ce a reieșit nu este un interviu mare, ci o carte, un adevărat catehism contemporan, scris în tradiția catehismelor primare, bun de citit pentru orice om.

Dintotdeauna mi-am dorit să fac o carte frumoasă și ușoară despre Dumnezeu, oferind totodată răspuns la întrebările cel mai des puse. Am făcut asta cu toată responsabilitatea, oferind surse patristice și biblice într-un mod accesibil, astfel ca cei care vor dori să aprofundeze anumite teme să afle aici direcții pentru lecturi, iar cei care nu sînt obișnuiți cu fișele de lectură să citească fără nici o poticneală cartea.

Dumnezeu povestit pe înțelesul unei femei nu este o carte despre femei, este o carte despre Dumnezeu.

Pentru a rămîne în stilistica patristică a vechilor catehisme, am evitat cu tot dinadinsul să scriu prea mult. Fiecare răspuns are exact atîtea cuvinte cît am simțit că sînt de ajuns.

În a doua parte a cărții am inserat însemnările mele de la Oricova, pe care le făceam în timp ce zideam biserica. Ele vor aminti că începutul acestei cărți a fost

pus la Oricova. Cred că aceste reflecții poetice despre Dumnezeu și lume sînt foarte potrivite ca desert după o cină oarecum sobră pe care o veți servi în prima parte a cărții.

Este o carte pe care o iubesc mult, pentru că este o carte despre Dumnezeu. Am pus în ea experiența și dragostea mea. Vă doresc ca, citind-o, să aveți aceeași bucurie și încîntare pe care le-am avut eu cînd am scris-o.

1. Când eram mică, puteam petrece ore în șir privind cerul și-mi imaginam cum peste nori stă El și mă privește la rîndul Lui. Uneori mă mișcam ca o păpușă de la teatrul de păpuși, despre care pe atunci știam tot doar din cărți, și îmi imaginam că sînt condusă de Sus. Cred că li se întîmplă multor copii asemenea momente. De ce ni-L închipuim anume așa pe Dumnezeu? Cum e văzut Dumnezeu în copilărie?

DUMNEZEU e ceva care ne însoțește atît prin prezența, cît și prin absența Sa. Educația primită în copilărie m-a convins că Dumnezeu nu există. Era impudic și neștiințific ca Dumnezeu să existe. Tatăl meu, profesor de filosofie și lector de ateism științific, mi-a adus atîtea dovezi pe care eu nu le puteam contrazice. Cu toate acestea, în nopțile înstelate, dar și în zilele cu soare, cînd norii păreau să atingă cu burțile lor

moi creștele dealurilor, eu mă prindeam la gândul că îl caut pe Dumnezeu sus, de parcă vântul ar fi fost ceva mișcat de El. Când am aflat că stelele se află la distanțe de milioane de ani lumină, am avut o mare dezamăgire. În mintea mea nu puteam admite că frumusețea stelelor a fost făcută pentru a nu se putea ajunge la ele. Trebuia să existe cineva care să ajungă la stele. Doar că Acel cineva, fiind atât de departe ca și stelele, nu poate fi văzut.

Copiii nu pot gândi abstract, acesta este un fapt dovedit. Orice idee, orice afirmație are pentru copil o valoare concretă, este o realitate. Trebuie să spun că eu am fost măcinat în copilărie în aceeași măsură de inexistența lui Dumnezeu, cât și de existența unor fenomene precum fotosinteza, gravitația și rotația pământului. Fotosinteza și gravitația erau demonii copilăriei mele care nu mă lăsau să dorm. De pildă, tata rotea o căldare plină cu apă și apa nu curgea, deși căldarea ajungea pentru o clipă cu fundul în sus. Erau informații pe care eu nu le puteam digera și căutam să mi le explic. La fel cum căutam să-mi explic inexistența lui Dumnezeu.

Totuși, teologic vorbind, copiii au o percepție adevărată de care noi ne îndepărtăm cu vârsta și la care ne putem întoarce prin sfințenie. Intuiția că noi putem ajunge la stele, că stelele nu sînt făcute doar pentru a

ne impresiona, ci sînt în slujba noastră, este adevărată. Să nu-mi spuneți că soarele e fierbinte și eu, copilul din mine, nu-l pot atinge cu mîna pentru că aș arde. Și dacă aș atinge luna, aș îngheța? Dar dacă aș atinge stelele? Dacă aș atinge stelele, probabil aș vedea de acolo un alt cer, deasupra stelelor, și dincolo de acel cer un altul. Atunci cerul acesta vechi mi s-ar părea ca o cămașă aruncată, precum o spune și Prorocul David. Asta ca să știți că nu doar dumneavoastră sau eu am fost frămîntați de acest mod prea material de a-L vedea pe Dumnezeu în viața noastră, ci și prorocii biblici.

Faptul că toți copiii au frămîntări profunde, legate de existența lui Dumnezeu, iar majoritatea adulților nu le mai au, vorbește nu despre naivitatea copilăriei, ci despre defecțiunea speciei umane care intervine prin eroziunea produsă de grijile și ambițiile vieții. Din păcate, bătrînețea nu mai are aceeași inocență pe care o are copilăria, și capacitatea de a-L vedea pe Dumnezeu pe nori sau printre frunze este și ea uzată. Dacă un copil și-L imaginează pe Dumnezeu, este doar pentru că Dumnezeu este în el și îl mișcă, desigur nu în chipul în care sînt mișcate păpușile neînsuflețite, dar îl mișcă spre tot ce este bun. Într-un anume fel, dacă purtăm acum această discuție copilăroasă, Dumnezeu este cu noi.

2. De ce ar plînge astăzi Dumnezeu?

PLÎNSUL este o emoție oarecum incompatibilă cu plinătatea veșnică a lui Dumnezeu. Un Dumnezeu care plînge este un Dumnezeu care Se mișcă din integritatea ființei Sale și devine asemenea firii omenești perisabile. Plînsul este expresia durerii și este o urmare a căderii adamice. Atunci cînd Hristos a plîns pentru Lazăr, El a plîns ca Om, așa cum a flămînzit, S-a speriat în grădina Ghetsimani, a suferit sete, a obosit de mers și de nesomn, a simțit durere și în cele din urmă moartea pe Cruce. Însă firea dumnezeiască nu are în sine nimic din ce exprimă suferința pricinuită de stricăciunea morții adusă în lume prin căderea lui Adam. Dumnezeu este întreg și neclintit în revărsarea iubirii Sale peste lume. Logica e simplă: dacă Dumnezeu ar plînge, înseamnă că El ar fi lovit de suferință; dacă ar suferi, înseamnă că ar fi supus durerii; dacă ar fi supus durerii, înseamnă că ar putea fi lovit; dacă ar putea fi lovit, înseamnă că ar fi destructibil, iar dacă e destructibil nu mai este veșnic, nu mai este Dumnezeu.

3. Apropo de lacrimi, cel mai des mă întreb unde este Dumnezeu atunci cînd suferă mama mea și știu că nu merită suferință... aceste întrebări cu timpul s-au extins și asupra altor oameni dragi. Ne dă Dumnezeu suferințe? De ce ni le dă?

SUFERINȚA este un mod de cunoaștere. Toate revelațiile cu care s-a îmbogățit omenirea de-a lungul istoriei au fost rodul unor oameni trecuți prin suferințe. V-ați întrebat vreodată de ce a trebuit ca marele Proroc Moise să se nască dintr-o mamă măcinată de iminența sacrificării pruncului ce urma să se nască? Probabil știți că la vremea nașterii lui Moise era ordin în tot Egiptul ca pruncii evreilor care se nasc de parte bărbătească să fie uciși. Așa ajunge mama lui Moise, despre care nu știm altceva nimic, să-și abandoneze pruncul într-un coș pe apă, acolo unde l-a și găsit fiica Faraonului și l-a luat acasă. Imaginați-vă doar puțin suferința mamei lui Moise, acea femeie tânără care a născut unul dintre cei mai minunați prunci din cîți a dat omenirea, autorul Torei, primul mare om

prin care Dumnezeu Și-a descoperit revelația prin cele cinci cărți ale Bibliei, numite și *Pentateuh*, acest prunc care mai era și de o frumusețe deosebită, așa cum îl descrie Biblia. Faptul că Moise era gîngav, adică avea un defect de vorbire, se poate datora și abandonului său. Uitați-vă cîtă suferință la oamenii lui Dumnezeu. Apoi David, care a fost persecutat de socrul său Saul, acel socru demonizat care, pe cînd îl prigonea pe David prin munți, a făcut abuz de statutul său de rege și a dat-o de nevastă pe soția iubită a lui David, Micol, unui oarecare al cărui nume nu-l știm. Dar David, atunci cînd a încetat persecuția irațională din partea socrului, și-a luat locul de rege al Israelului și și-a întors iubirea tinereții înapoi. Ca să nu mai zic că David a fost persecutat și de fiul său Avesalom. Uitați cîtă suferință nedreaptă. Dar Maica Domnului? Oare așa se cuvenea să nască cea mai mare între femei, Nevinovăția însăși, în iesle, de frica lui Irod care căuta să-I taie Fiul? Și oare nu mîinile care L-au ținut la sîn pe Fiul lui Dumnezeu au ajuns să-L coboare de pe Cruce? Dacă suferința nu ar fi avut un rol revelator, cu siguranță nici proroicii, nici Maica Domnului și nici Fiul lui Dumnezeu nu ar fi avut parte de ea. Dar suferința este o primă palmă dată morții. Doar în suferință se verifică calitatea umană. Așa cum zic Sfinții Părinți, suferința este focul care ne curăță așa cum se curăță aurul în topitoa-

re. Suferință fizică, suferință emoțională. Un lucru este cert: noi, oamenii, nu putem schimba suferința care se abate asupra noastră, dar putem schimba modul în care privim suferința. Cum a zis unul dintre marii preoți ai neamului nostru, părintele Gheorghe Calciu, care a petrecut douăzeci și unu de ani de tortură în lagărele comuniste: „Nu ar trebui să-L rugăm pe Dumnezeu să ne izbăvească de suferință, ci mai degrabă să-L chemăm pe Dumnezeu în suferința noastră. Dumnezeu S-a coborît în iad și l-a umplut de lumină, deci poate coborî și în iadul personal al fiecăruia, care este suferința, pentru a o umple de sens și de lumină.”